Qva.com dokumentaatio

Jimi Welling

Sisällysluettelo

1. Johdanto	<u>3</u>
<u>Järjestelmän kuvaus</u>	
<u>Toteutusympäristö</u>	
2. Yleiskuva järjestelmästä	<u>4</u>
Kirjautumaton selailija	
Kirjautunut käyttäjä	
<u>Ylläpitäjä</u>	
3. Käyttötapaukset	<u>5</u>
Kirjautumattoman käyttäjän käyttötapaukset	
Palvelun sisällön katselu	
<u>Sisäänkirjautuminen</u>	
<u>Tunnuksen luominen</u>	
Sisäänkirjautuneen käyttäjän käyttötapaukset	
Palvelun sisällön katselu	
Valokuvan lisääminen palveluun	
Valokuvan poistaminen palvelusta	
Valokuvan tietojen muuttaminen	
Kommentin lisääminen ja poistaminen	
<u>Uloskirjautuminen</u>	
Sivuston ylläpitäjän käyttötapaukset	<u>6</u>
Palvelun sisällön katselu	
Kuvan tietojen muuttaminen	
Kommentin poistaminen	
4. Järjestelmän tietosisältö	<u>7</u>
<u>Tietokohteet</u>	
<u>Käyttäjä</u>	
<u>Kuva</u>	
<u>Tägit</u>	
<u>Kommentti</u>	
5. Relaatiotietokantakaavio	<u>8</u>
6. Järjestelmän yleisrakenne	<u>9</u>
7. Järjestelmän komponentit	<u>10</u>
8. Käyttöliittymä	<u>17</u>
9. Asennustiedot	<u>19</u>
10. Käynnistys- ja käyttöohje	20
11. Liitteet	<u>21</u>

1. Johdanto

Järjestelmän kuvaus

Qva.com –web-sovelluksen tarkoituksena on tarjota käyttäjälle palvelu, jossa käyttäjä voi julkaista ottamiaan valokuvia. Kuvien julkaisu vaatii sisäänkirjautumisen. Muiden julkaisemien kuvien katselu onnistuu ilman sisäänkirjautumista.

Luotuaan tilin käyttäjä voi ladata jpg, jpeg tai png-muotoisia kuvia palvelimelle. Palvelin lisää nämä kuvat käyttäjän kuva-albumiin ja muuttaa niiden koon sivustolle sopivaksi sekä luo niistä esikatselukuvat. Tietokantaan tallentuu kuvan lisääjän nimimerkki ja julkaisuajankohta.

Käyttäjä voi halutessaan joko kuvan lataushetkellä tai milloin vain sen jälkeen asettaa kuvalleen otsikon ja kuvatekstin. Käyttäjä voi lisätä kuviinsa myös avainsanoja, ts. tägejä. Kuvia voi myös kommentoida. Kommentoidessa tietokantaan tallentuu kommentoitavan kuvan tunnuksen lisäksi kommentin jättäjän nimimerkki, kirjoitusaika ja kommentin tekstisisältö. Käyttäjä voi poistaa lisäämiään kommentteja.

Halutessaan käyttäjä voi poistaa julkaisemansa kuvan palvelusta.

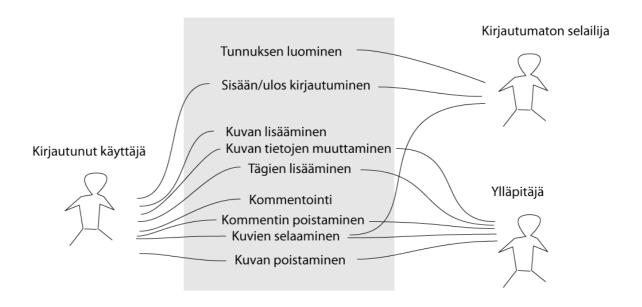
Niin kirjautumaton kuin kirjautunutkin käyttäjä voi katsella palveluun lisättyjä kuvia muutamalla eri tavalla. Etusivu listaa kaikki palveluun ladatut kuvat lisäysajan mukaan laskevassa järjestyksessä. Tägilistasta voi klikata haluamaansa tägiä jolloin palvelu näyttää ko. tägillä merkityt kuvat laskevassa aikajärjestyksessä. Käyttäjälistasta voi valita käyttäjän, jonka kuvat näytetään jälleen laskevassa aikajärjestyksessä.

Palveluun voi kirjautua sisään ylläpitäjänä. Tällöin voi poistaa minkä tahansa kuvan tai kommentin.

Toteutusympäristö

Sovellus on ohjelmoitu käyttämällä php:ta ja html:ää. Sivuston tyyli on määritelty css-tiedostossa. Tietokanta on toteutettu PostgreSQL:llä. Valokuvien käsittely ja optimointi palvelimelle latauksen jälkeen on tehty ImageMagickin convert-toiminnolla.

2. Yleiskuva järjestelmästä



Kirjautumaton selailija

Kirjautumattomalla selailijalla tarkoitetaan ketä tahansa, joka Internetin välityksellä tulee katsomaan Qva.com-sivuja. Hän voi selata järjestelmään lisättyjä valokuvia aivan kuten kirjautunutkin käyttäjä. Hän voi myös luoda tunnukset palveluun tai kirjautua sisään jo olemassaolevilla tunnuksilla.

Kirjautunut käyttäjä

Henkilö, joka on luonut tunnukset Qva.comiin. Hän voi tehdä kaikkea mitä kirjautumaton selailijakin paitsi luoda uudet tunnukset. Kirjautunut käyttäjä voi kirjautua ulos palvelusta, lisätä kuvan palveluun, muuttaa kuvan tietoja tai poistaa kuvan. Lisäksi hän voi kommentoida mitä tahansa kuvaa ja poistaa omia kommenttejaan.

Ylläpitäjä

Järjestelmän ylläpitäjä, joka on kirjautunut Qva.comiin ylläpitäjän tunnuksilla. Hän voi poistaa minkä tahansa kuvan tai kommentin, ja muuttaa kuvien tietoja ja tägejä.

3. Käyttötapaukset

Kirjautumattoman käyttäjän käyttötapaukset

Palvelun sisällön katselu

Kuka tahansa voi käydä katsomassa palvelun käyttäjien sinne lataamia valokuvia. Tämän lisäksi käyttäjä voi tarkastella listaa palvelun käyttäjätunnuksista ja heidän kuvistaan, ja kuvien tägeistä. Kuvista käyttäjä näkee kaikki niiden tiedot jotka ovat niiden lataushetkellä tai sen jälkeen annettu, ja myös rekisteröityjen käyttäjien jättämät kommentit kuvissa näkyvät kaikille.

Sisäänkirjautuminen

Jos kirjautumattomalla käyttäjällä on olemassaolevat tunnukset palveluun, hän voi kirjautua sisään.

Tunnuksen luominen

Kuka tahansa joka ei ole sisäänkirjautuneena palveluun, voi luoda palveluun uuden tunnuksen sillä ehdolla, että käyttäjän valitsema käyttäjätunnus ei ole jo jonkun muun käytössä.

Sisäänkirjautuneen käyttäjän käyttötapaukset

Palvelun sisällön katselu

Kirjautunut käyttäjä voi tehdä kaikkea mitä yo. vastaavassa käyttötapauksessa on mainittu kirjautumattoman käyttäjän osalta.

Valokuvan lisääminen palveluun

Kirjautunut käyttäjä voi valita tietokoneeltaan jpg-, jpeg- tai png-tiedoston ja ladata sen palvelun palvelimelle. Lataamisen yhteydessä käyttäjä voi antaa kuvalle nimen ja kuvatekstin.

Valokuvan poistaminen palvelusta

Kirjautunut käyttäjä voi etsiä sivustolta oman kuvansa ja poistaa sen. Tällöin poistuvat myös kaikki kuvaan liitetyt kommentit ja tägit.

Valokuvan tietojen muuttaminen

Kirjautunut käyttäjä voi muuttaa itse lisäämänsä kuvan tietoja poislukien julkaisuaika ja kuvan lisääjä. Myös tägien lisääminen ja poistaminen on mahdollista.

Kommentin lisääminen ja poistaminen

Kirjautunut käyttäjä voi valita minkä tahansa palveluun ladatun kuvan ja lisätä tekstuaalisen kommentin siihen. Käyttäjä voi myös poistaa jättämänsä kommentin.

<u>Uloskirjautuminen</u>

Kirjautunut käyttäjä voi koska tahansa kirjautua ulos palvelusta, jolloin hänen istuntonsa päättyy ja hänestä tulee kirjautumaton käyttäjä.

Sivuston ylläpitäjän käyttötapaukset

Palvelun sisällön katselu

Ylläpitäjä on oikeuksiltaan käytännössä kirjautunut käyttäjä, jolla on oikeus poistaa mikä tahansa kuva tai kommentti.

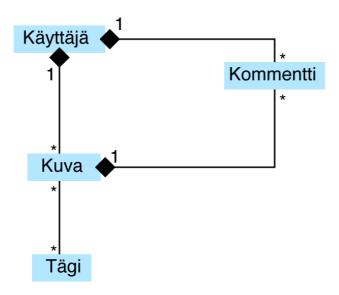
Kuvan tietojen muuttaminen

Ylläpitäjä voi muuttaa minkä tahansa palveluun ladatun kuvan kaikkia käyttäjän määriteltävissä olevia tietoja (eli kaikkea muuta kuin julkaisuajankohtaa ja kuvan lisääjää).

Kommentin poistaminen

Ylläpitäjä voi poistaa minkä tahansa kommentin.

4. Järjestelmän tietosisältö



Tietokohteet

Käyttäjä

Käyttäjätunnus: 16 merkin mittainen merkkijono Salasana: 16 merkin mittainen merkkijono

Kuva

Kuvan ID: kokonaisluku, viittaa kuvatiedostoon

Kuvan otsikko: vapaaehtoinen Kuvateksti: vapaaehtoinen Julkaisuaika: timestamp

Käyttäjänimi: viittaa kuvan lisänneeseen käyttäjään

Tägit

Täginimi: tägin nimi, esim. "auringolasku" Kuvan ID: viittaa kuvaan johon tägi on liitetty

Kommentti

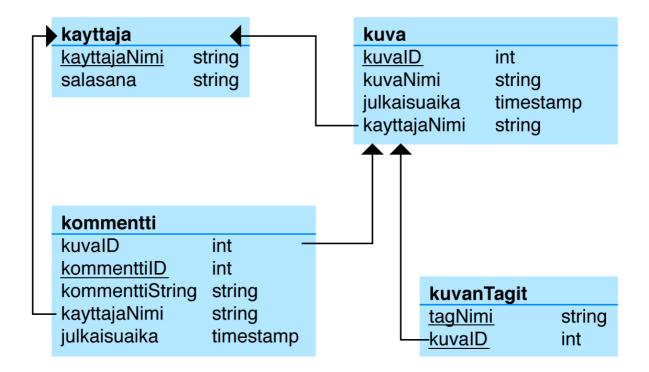
Kommentin ID: kokonaisluku

Kommentin sisältö: teksti

Käyttäjänimi: viittaa kommentin jättäneeseen käyttäjään

Julkaisuaika: timestamp

5. Relaatiotietokantakaavio



Create table -lauseet löytyvät github-repositorion dokumentaatiokansiosta (ks. liitteet).

6. Järjestelmän yleisrakenne

Hakemistorakenne

	qva.com/	index.php layout.php ylaPaneeli.php 	sovelluksen juurihakemisto; .php, .html ja .css -tiedostot sekä alihakemistot	
		kuvat/	1.jpg 1s.jpg 1t.jpg 2.jpg 2s.jpg	käyttäjien lisäämät kuvat ja niistä automaattisesti luodut optimoidut versiot (sinisellä tekstillä)
		img/	qvalogo.png	sivuston käyttämä grafiikka

7. Järjestelmän komponentit

index.php

Sisältää html-headerin (tyylitiedosto ja doctype ja tekstin enkoodaus) ja sisällyttää layout.php:n.

style.css

CSS-tyylitiedosto.

layout.php

Sivun keskeinen graafinen layout. Sisältää ylaPaneelin ja paaikkunan.

ylaPaneeli.php

Ylemmän divin layout ja logiikka. Sisältää Qva.com –logon joka toimii linkkinä etusivulle ja navigaatiopaneelin. Jos käyttäjä on kirjautunut palveluun, sisällytetään kayttajanToiminnot. Jos ei, niin kirjautumispaneeli.

navigaatiopaneeli.php

Linkit yläpaneelissa, näkyvät kaikille käyttäjille. Toiminnot: etusivu, kayttajat, tagit.

kirjautumispaneeli.php

Lomake jolla kirjaudutaan sisään. Jos saa GET-parametrina "kirjautuminenEiOnnistunut", ilmoittaa käyttäjälle virheellisestä kirjautumisesta.

kirjautumislogiikka.php

Logiikka joka vastaa kirjautumisesta olemassa olevilla tunnuksilla.

```
SELECT *
FROM kayttaja
WHERE kayttajanimi = ?
    AND salasana = ?
```

kayttajanToiminnot.php

Näyttää kirjautuneelle käyttäjälle toiminnot Omat kuvat (->hakuNimenPerusteella), Lisää kuva (->lisaaKuva) ja Kirjaudu ulos.

paaikkuna.php

Alemman divin keskeinen logiikka joka päättää GET-parametrin "toiminto" avulla mitä kulloinkin näytetään. Parametrista riippuen ohjaa käyttäjän joillekin näistä sivuista:

luoTunnus
etusivu
lisaaKuva
kuvasivu
hakuTaginPerusteella
hakutoiminto
kayttajat
tagit
kommenttiPoisto

Osa näistä ohjaa käyttäjää edelleen vaativamman toiminnallisuuden toteuttamiseksi. Jos GET-parametria ei ole, (esimerkiksi kun käyttäjä navigoi sivulle ensimmäistä kertaa) näytetään etusivu.

luoTunnus.php

Tunnuksenluomislomake. Jos saa GET-parametrina "tunnuksenLuontiEiOnnistunut", kertoo epäonnistuneesta tunnuksen luonnista käyttäjälle. Sisältää linkit tos.html-tiedostoon, jossa lukee sivuston käyttöehdot.

```
tos.html
Käyttöehdot:)
luoTunnusLogiikka.php
Tunnuksenluomislogiikka. Suorittaa ensin kyselyn

SELECT * FROM kayttaja WHERE kayttajanimi = ?
```

jolla varmistetaan että käyttäjä on valinnut uniikin tunnuksen. Jos kysely tuottaa rivin, kutsutaan GETillä toimintoa "tunnuksenLuontiEiOnnistunut". Muuten lisätään käyttäjän nimi ja selkokielinen salasana kivasti tietokantaan:

```
INSERT INTO kayttaja (kayttajanimi, salasana)
VALUES (?, ?)
```

Sen jälkeen kirjataan käyttäjä sisään ja ohjataan hänet takaisin etusivulle parametrilla "kirjautuminenOnnistui".

etusivu.php

Näyttää järjestelmään lisättyjä valokuvia järjestyksessä uusimmasta vanhimpaan. Sisältää linkit kuvien omille sivuille (kuvasivu). Jakaa kuvat sivuihin joilla on ~15 kuvaa kullakin. Sisältää linkit näihin generoituihin sivuihin, jotka on toteutettu tämän komponentin parametreina. Sivu sisältää seuraavan tietokantakyselyn, jolla haetaan etusivulla näytettävät kuvat.

```
SELECT kuvaid, kayttajanimi
FROM kuva
ORDER BY julkaisuaika DESC
LIMIT ?
OFFSET ?
```

tagit.php

Luettelee tägit aakkosjärjestyksessä ja sisältää linkit niiden hakuTaginPerusteella-sivuihin.

```
SELECT DISTINCT tagnimi
FROM kuvantagit
ORDER BY tagnimi
```

Järjestää ne aakkosjärjestykseen siten, että samalla alkukirjaimella, tai numerolla alkavat tägit ovat samalla rivillä.

```
kayttajat.php
```

Listaa rekisteröityneet käyttäjät ja linkit näiden hakuNimenPerusteella -sivuille. Sisältää kyselyn:

```
SELECT kayttajanimi
FROM kayttaja
WHERE kayttajanimi != 'admin'
```

Eli ylläpitäjän käyttäjätunnus jätetään näyttämättä käyttäjälistassa.

kuvasivu.php

Kuvan poistaminen

Kuvan oma sivu jolla kuva näkyy 900px-kokoisena. Toimintoihin kuuluu kuvan katselu ja tietojen lukeminen. Kirjautuneelle käyttäjälle tarjolla on myös kommentointitoiminto. Kuvan lisännyt käyttäjä pääsee tätä kautta muokkaamaan kuvan tietoja ja poistamaan kuvan.

Jos tämä sivu saa GET parametrina toiminnon poistaKuva ja SESSION-käyttäjätunnus täsmää kuvan lisääjän käyttäjätunnukseen tai admin-tunnukseen, sekä kuva että sen tägit ja kommentit poistetaan seuraavilla kyselyillä:

```
DELETE FROM kuvantagit
WHERE kuvaid = ?

DELETE FROM kommentti
WHERE kuvaid = ?

DELETE FROM kuva
WHERE kuvaid = ?
```

Tämän jälkeen ohjelma poistaa palvelimelta täysikokoisen kuvan (x.jpg), sen kuvasivu.php:ta varten optimoidun 900px version (xs.jpg) sekä 275px esikatselukuvan (xt.jpg). Sen jälkeen käyttäjä ohjautuu sivulle kuvaPoistettu.

Normaali toiminta

Jos parametrina ei ole poistaKuva, haetaan näytettävä kuva seuraavalla kyselyllä:

```
SELECT * FROM kuva WHERE kuvaid = ?
```

Kuvaa klikkaamalla käyttäjä pääsee kuva.php -näkymään. Mikäli kirjautunut käyttäjä on kuvan lisääjä tai ylläpitäjä, kuvasivuKayttajanToiminnot sisällytetään näkymään. Jos käyttäjä on valinnut toiminnoksi kuvan muokkauksen, kuvaMuokkaus sisällytetään ja seuraavia osioita ei näytetä.

Muussa tapauksessa kuvan alla näkyvät sen tiedot ja kommentit, jotka näytetään sisällyttämällä kuvaKommentoi.php (kirjautuneelle käyttäjälle) ja kuvanKommentit.php (kaikille käyttäjille).

kuvaPoistettu.php

Kuittaus kuvan poistosta.

kuva.php

Ns. valopöytätoiminto jossa valittu kuva näkyy joko täydellä resoluutiolla tai maksimissaan koko ikkunan kokoisena. Sisältää myös linkin edelliselle sivulle.

kuvaKommentoi.php

Sisältää linkin kommentointilomakkeen näyttämiseksi, ja näyttää lomakkeen jos linkistä on klikattu.

kuvaKommentoiLogiikka.php

Kuvan kommentointilogiikka.

Kommentin jättämisen jälkeen ohjaa käyttäjän takaisin kuvasivulle.

kuvaMuokkaus.php

Kuvan muokkauslomake. Hakee kuvan tiedot tietokannasta ja esitäyttää lomakkeen niillä. Kyselyt:

```
SELECT kuvanimi
FROM kuva
WHERE kuvaid = ?

SELECT kuvateksti
FROM kuva
WHERE kuvaid = ?

SELECT tagnimi
FROM kuva, kuvantagit
WHERE kuva.kuvaid = ?

AND kuva.kuvaid=kuvantagit.kuvaid
```

kuvaMuokkausLogiikka.php

Kuvan muokkauslogiikka. Kuvan tietojen muokkauskysely:

```
UPDATE kuva
SET kuvanimi=?, kuvateksti=?
WHERE kuvaid = ?
```

Tägejä varten seuraavat:

```
DELETE FROM kuvantagit
WHERE kuvaid = ?

INSERT INTO kuvantagit(kuvaid, tagnimi)
VALUES(?, ?)
```

kuvanKommentit.php

Logiikka joka hakee kuvan kommentit ja tulostaa ne uusin ensin.

Jos SESSION-käyttäjätunnus on sama kuin kommentin jättäjän käyttäjätunnus, käyttäjällä on mahdollisuus poistaa kommentti.

kommenttiPoisto.php

Kommentin poistologiikka. Poistaa GET-parametrina saamansa kommentin. Näyttää kuittauksen onnistuneesta poistosta ja linkin edelliselle sivulle.

```
DELETE FROM kommentti
WHERE kommenttiid = ?
```

kuvasivuKayttajanToiminnot.php

Linkit kuvan lisääjän tai ylläpitäjän toimintoihin yo. sivulla: kuvan muokkaaminen ja poistaminen.

lisaaKuva.php

Kuvan lisäämislomake. Jos saa GET-parametrina "kuvanLisaysEpaonnistui", ilmoittaa epäonnistuneesta kuvan lisäyksestä käyttäjälle.

lisaaKuvaLogiikka.php

Kuvan lisäämislogiikka. Tarkastaa voiko valitun kuvan lisätä palveluun. Jos voi, siirtää kuvan kuvat-hakemistoon ja luo siitä ImageMagickin convert-toiminnolla 275px esikatselukuvan ja 900px optimoidun kuvan. Myös originaaliresoluutioinen kuva säilytetään valopöytätoimintoa varten. Näille kolmelle kuvalle annetaan lukuoikeudet. Käyetyt kyselyt:

```
SELECT last_value FROM kuva_kuvaid_seq
```

kuvan id:n määrittelemiseksi ja

```
INSERT INTO kuva (kuvanimi, julkaisuaika, kayttajanimi, kuvateksti)
VALUES (?, CURRENT_TIMESTAMP(0), ?, ?)
```

kuvan liittämiseksi tietokantaan. Jos kuvan lisäys jostain syystä epäonnistuu, ohjataan käyttäjä lisaaKuvaan antamalla GET-parametri "kuvanLisaysEpaonnistui".

hakuNimenPerusteella.php

Näyttää kaikki käyttäjän x lisäämät kuvat ja sisältää linkit niiden omiin sivuihin. Sisältää seuraavat tietokantakyselyt:

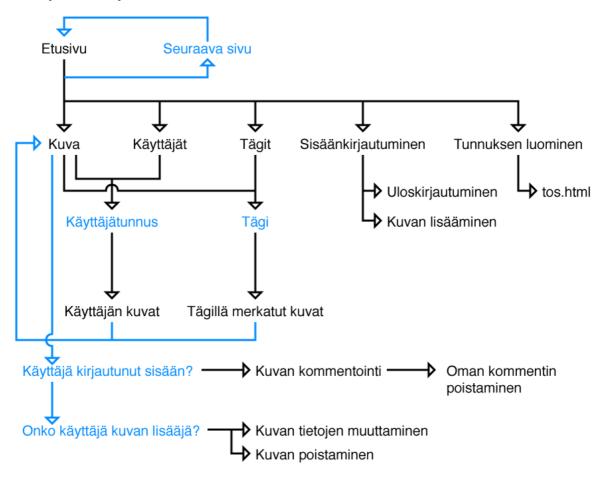
```
SELECT kuvaid, kayttajanimi
FROM kuva
WHERE kayttajanimi = ?
ORDER BY julkaisuaika DESC
ja
SELECT COUNT(kuvaid)
FROM kuva
WHERE kayttajanimi = ?
```

hakuTaginPerusteella.php

Näyttää kaikki tägillä x merkatut kuvat ja sisältää linkit niiden omiin sivuihin. Tietokantakysely:

```
SELECT kuva.kuvaid
FROM kuvantagit, kuva
WHERE kuva.kuvaid = kuvantagit.kuvaid
          AND tagnimi = ?
ORDER BY kuva.julkaisuaika DESC
```

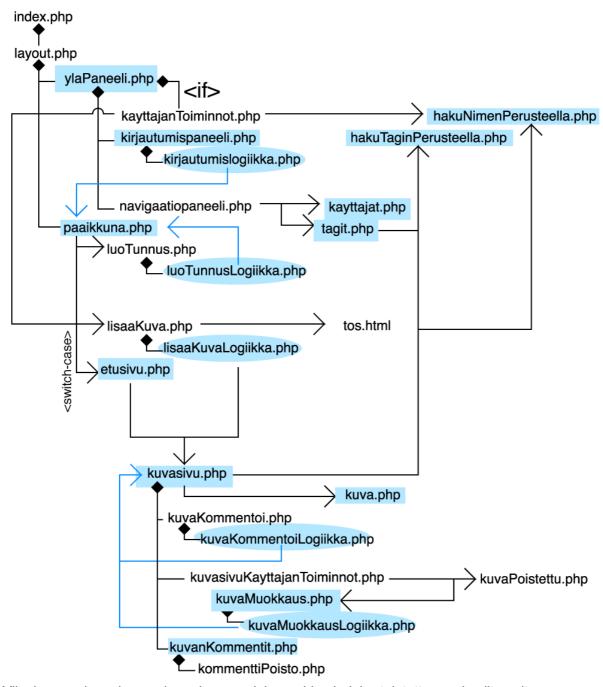
8. Käyttöliittymä



Kuva on selkeyden vuoksi yksinkertaistettu versio käyttöliittymän toiminnasta käyttäjän näkökulmasta. Sinisellä olevat tekstit ovat sisältöä joille ei erikseen navigoida vaan esim. linkkejä (käyttäjätunnus, tägi) ja php-ehtorakenteita, jolloin kuva pätee sekä kirjautuneelle että kirjautumattomalle käyttäjälle.

Selkeyden vuoksi seuraavat yhteydet on jätetty piirtämättä kaavioon:

- Joka näkymässä sivun ylälaidassa olevasta navigaatiopalkista pääsee aina etusivulle, tägi- ja käyttäjälistaukseen
- Sama koskee myös kirjautuneen käyttäjän toimintoja ja sisäänkirjautumislomaketta.



Ylläoleva äärimmäisen sekava kuva on jokseenkin yksinkertaistettu versio siitä, miten käyttöliittymän komponentit toimivat keskenään kun sivustolla navigoidaan. Selkeyden (jep) vuoksi kaikkia yhteyksiä ei ole esitetty kuvassa, (ks. edellisen sivun selitys) ja kaikkia if-rakenteita ei ole käsitelty. Nuolet edustavat linkkejä, ja siniset nuolet uudelleenohjausta.

Salmiakit tarkoittavat tässä sitä, että viivan päässä oleva komponentti sisältyy sitä kutsuvaan komponenttiin eikä sitä kutsuta ikinä erikseen, eikä sinne navigoida ikinä muualta kuin sitä kutsuvasta komponentista.

9. Asennustiedot

Palvelu käyttää php:ta, html:ää ja css:ää toiminnallisuutensa toteuttamiseen. Tietokanta-alustana on PostgreSQL. Kuvien käsittelyä varten palvelimelle tulee olla asennettuna ImageMagick.

10. Käynnistys- ja käyttöohje

http://jiji.users.cs.helsinki.fi/qva/

11. Liitteet

Create table -lauseet, lähdekoodi, ym jne: https://github.com/41407/Qva.com